

Monumentnummer*: 513621

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 13 oktober 1999
Kadaster deel/nr 82668/196

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
It Heidenskip Súdwest-Fryslân Fryslân

Locatiennaam Locatieomschrijving
It Heidenskip 'tHeidenskip

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Workum H 578

Omschrijving**

Inleiding

De stelpBOERDERIJ "St. Ursula" ligt aan de Ursuladijk, aan de zuidzijde van de weg en is naar het noorden georiënteerd; twee TOEGANGSPALEN van Wormerse steen met de naam van de boerderij markeren het pad naar het erf. De boerderij is in 1884 in Ambachtelijk-traditionele stijl gebouwd door aannemer Kl. Wielinga uit Idskenhuzen (St. Nicolaasga), in opdracht van dhr. Poppe Popkes, ter vervanging van een oudere boerderij die kort daarvoor was afgebroken. De grote, hoge melkkelder aan de koele noordoostzijde van het voorhuis is typerend voor de boerderij-bouw uit de tijd van de overgang van de zuivelbereiding van de boerderij naar de fabriek.

Omschrijving

De boerderij heeft een rechthoekige plattegrond en wordt gedekt door een schilddak met twee schoorstenen met borden. Op het voorste deel liggen zwarte geglazuurde Hollandse pannen, op het schuurgedeelte rode Hollandse pannen. De boerderij is in bruine baksteen opgetrokken; voor de decoratieve elementen zijn gele bakstenen gebruikt. Een plint van gele baksteen markeert de aanzet van de gevels, een vrij hoog hoofdgestel met klossen vormt de overgang naar de dakschilden van het voorhuisgedeelte. De voorgevel wordt symmetrisch gedeeld door een imposant maar ondiep middenrisaliet, dat drie vensters breed is. Het middenrisaliet is twee

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

bouwlagen hoog en wordt gedekt door een ondiep zadeldak met gesneden windveer. Geblokte "lijsten" van gele baksteen markeren de hoeken van het middenrisaliet. Op de eerste en tweede bouwlaag zijn drie licht gebogen T-vensters geplaatst met strekken van gele baksteen. De geveltop heeft enig decoratief metselwerk.

Ten westen van het middenrisaliet zitten drie licht gebogen T-vensters met gemetselde strekken; ten oosten ervan drie kleine, licht gebogen melkkelder-ramen met T-indeling en zesruits bovenlicht met daarboven drie houten luiken met gemetselde strekken. Geblokte "lijsten" van gele baksteen markeren de hoeken van de voorgevel.

In de oostelijke zijgevel zitten, van voor naar achter, twee licht gebogen T-vensters met zesruits bovenlicht, een houten voordeur met onderpaneel en gietijzeren sierrooster, en twee T-vensters; in het schuurgedeelte zitten een deur en zestienruits stalvensters met ijzeren roedenverdeling. In de westelijke zijgevel zitten twee licht gebogen T-vensters met gemetselde strekken, een houten deur, en in het stalgedeelte een houten staldeur en zesruitsvensters met ijzeren roedenverdeling. De achtergevel -die aan weerszijden begrensd wordt door gemetselde, geblokte 'hoeklijsten - is van links naar rechts voorzien van een hoge inrijdeur met meerruits bovenlicht, ijzeren stalvensters en een houten lage inrijdeur. Naast deze deur is een bakstenen toilet, een "húske", uitgebouwd.

Het INTERIEUR is grotendeels origineel, zowel qua structuur als qua inrichting. De voordeur leidt naar de lange witbetegelde gang, die het woongedeelte van het stalgedeelte scheidt. Rechts, op het noordoosten, bevindt zich de oude, grote melkkelder met bakstenen trog-gewelfjes, die voor de bereiding van kaas en boter werd gebruikt. Daarnaast ligt een grote kamer met betegelde wanden van Makkumer makelij. In deze kamer zijn onder andere het balkenplafond, de houten vloer, de vensterbanken en de kasten met alkoof origineel; in het vertrek op het noordwesten onder andere de kastenwanden, het balkenplafond, de schouw met imitatie-marmer-motieven en spiegel, de bedsteden en de betegelde wanden. De schuur met Hollandse stal, hooitas en een gedeelte voor kleinvee, is niet meer als zodanig in gebruik maar is qua indeling nog origineel.

Waardering

De stelpboerderij St. Ursula uit 1884 is van algemeen cultuurhistorisch en architectuurhistorisch belang:

- als bijzondere uitdrukking van een culturele en sociaal-economische ontwikkeling;
- vanwege de hoogwaardige esthetische kwaliteiten;
- vanwege de ornamentiek;
- vanwege de samenhang tussen het exterieur en de interieuronderdelen;
- als hoofdonderdeel van een complex dat cultuurhistorisch van nationaal belang is;
- vanwege de situering, verbonden met de historische en sociaal-economische ontwikkeling van de streek;
- voor het aanzien van de streek;
- vanwege de architectonische gaafheid van het exterieur en het interieur;
- in relatie tot de structurele en visuele gaafheid van de landschappelijke omgeving.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Hoofdcategorie

Boerderijen, molens en bedrijven

Subcategorie

Boerderij (M)

Functie

Boerderij(M1)